Laagveen mossen in Twente?
En Hoogveenveenmos dan?

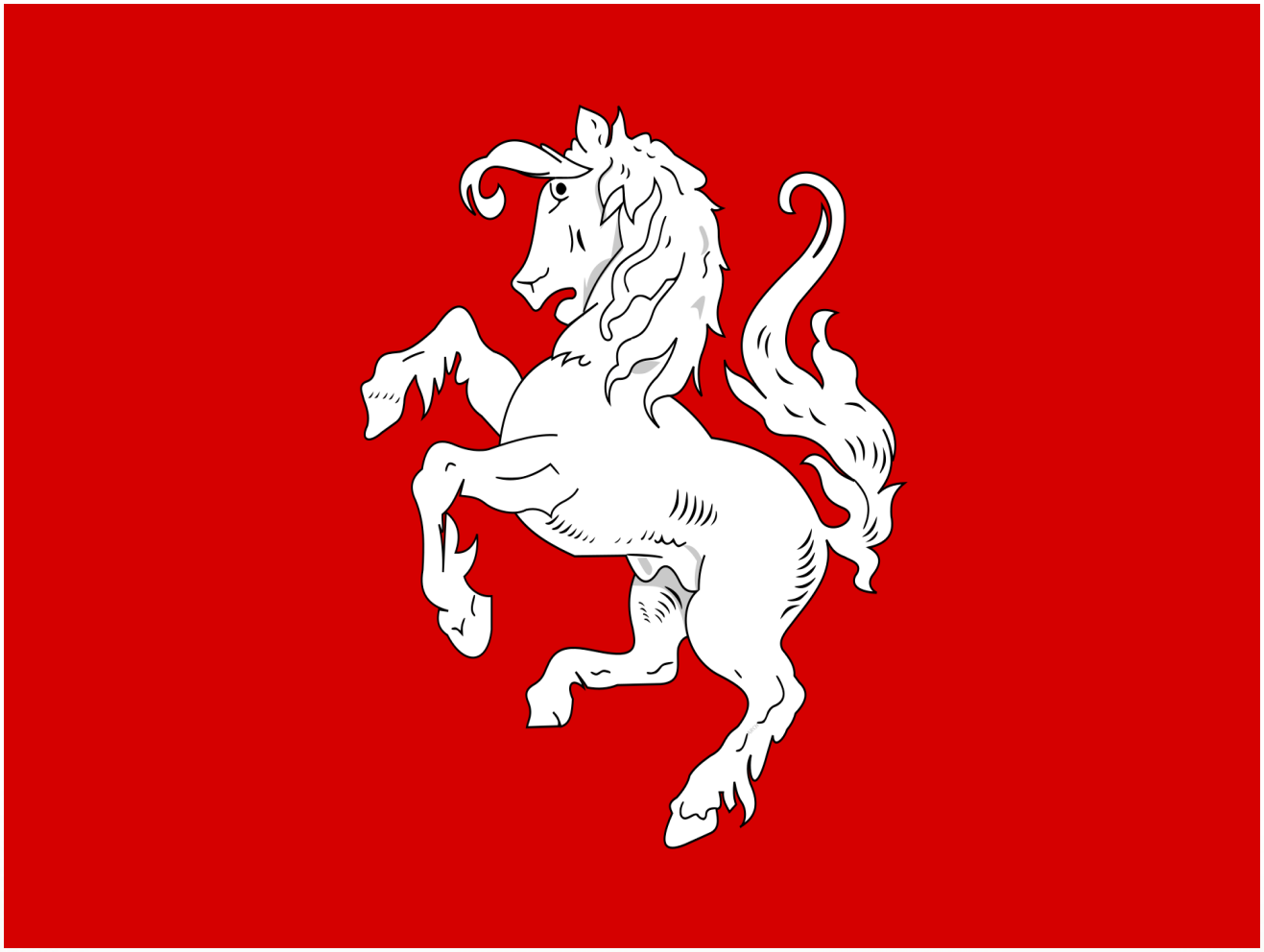

Rudi Zielman

1 feb 2020

Laagveen … lastig

(Verzopen hoogveen)

- Rich Fen
- Intermediate Fen
- Poor Fen

} “zomp” (“laagveen-moerassen”)

- Bog

Elk met min of meer karakteristieke mossen

Trilveen-Overgangsveen … “zwak gebufferde vennen”

Hoogveen slenken – Hoogveen bulten

“Bruine” & “Rode” mossen

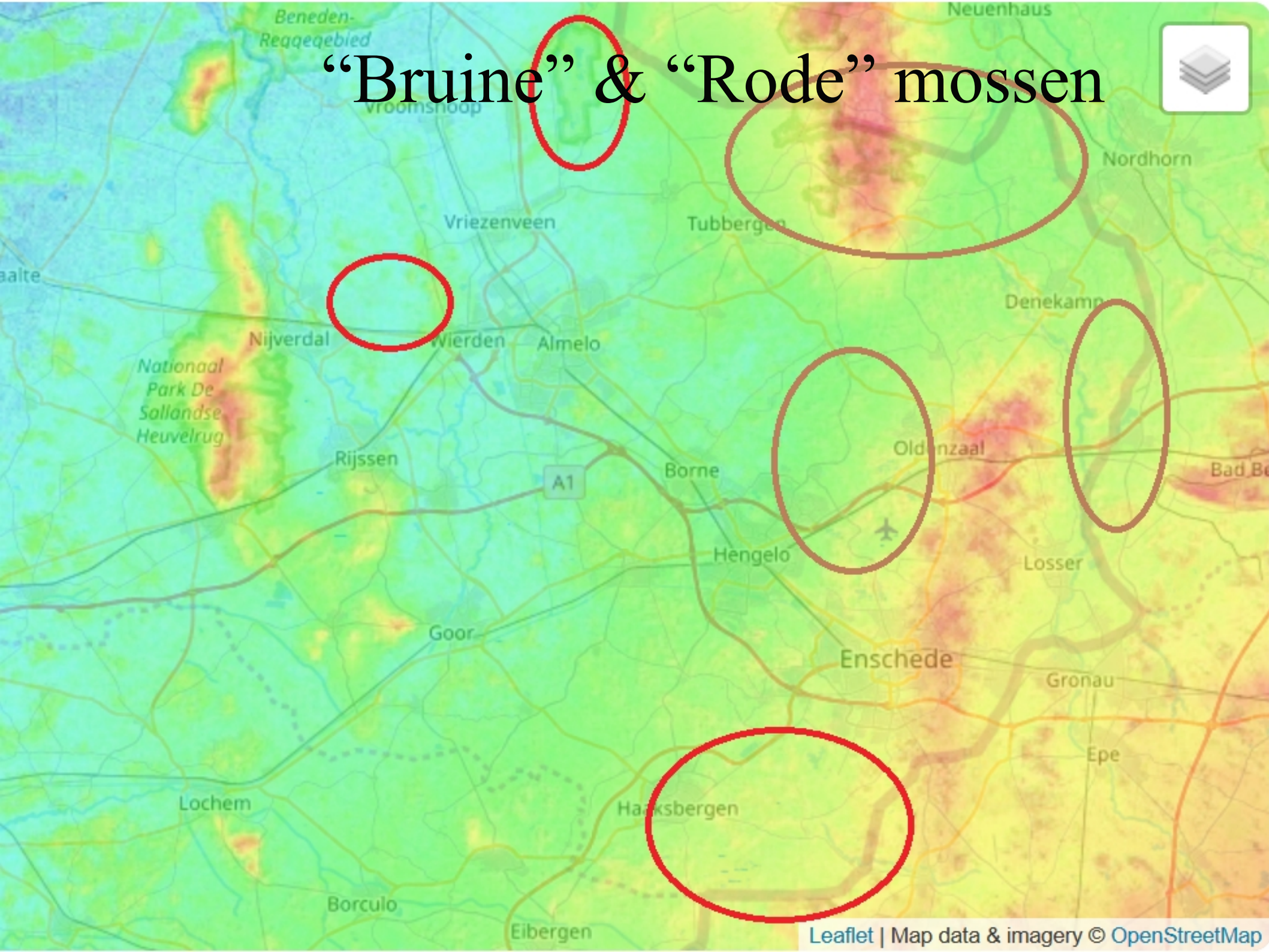

Brongebieden

Dicranum bonjeanii
Moeras
gaffeltandmos

Sphagnum teres
Sparrig veenmos

Campylium stellatum
Sterrengoudmos

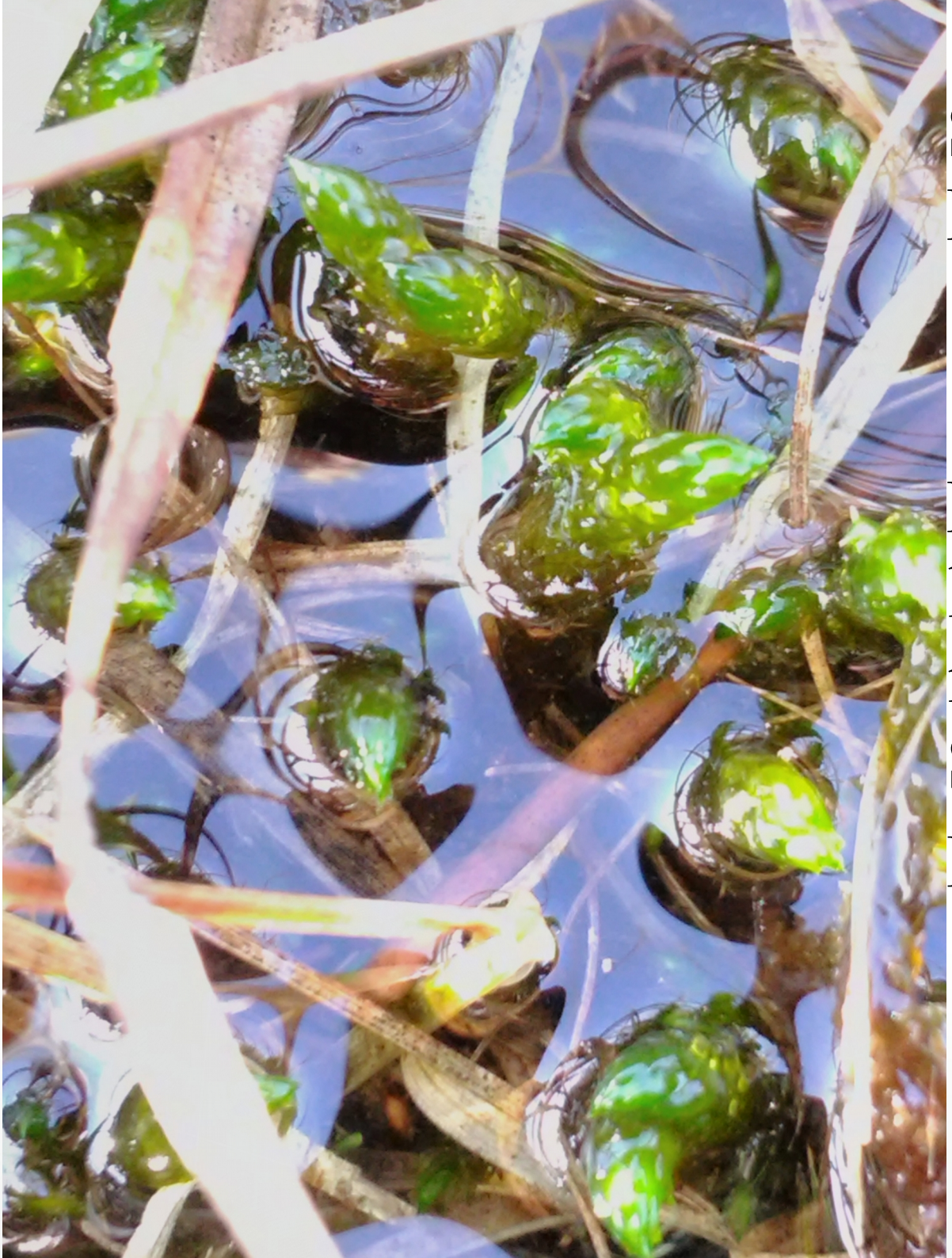

Scorpidium scorpioides
Rood schorpioenmos

{zonder
Pseudocalliergon
lycopodioides
i.t.t. Weerribben
Stelkampsveld
Lattrop}

Calliergon giganteum

Sphagnum contortum

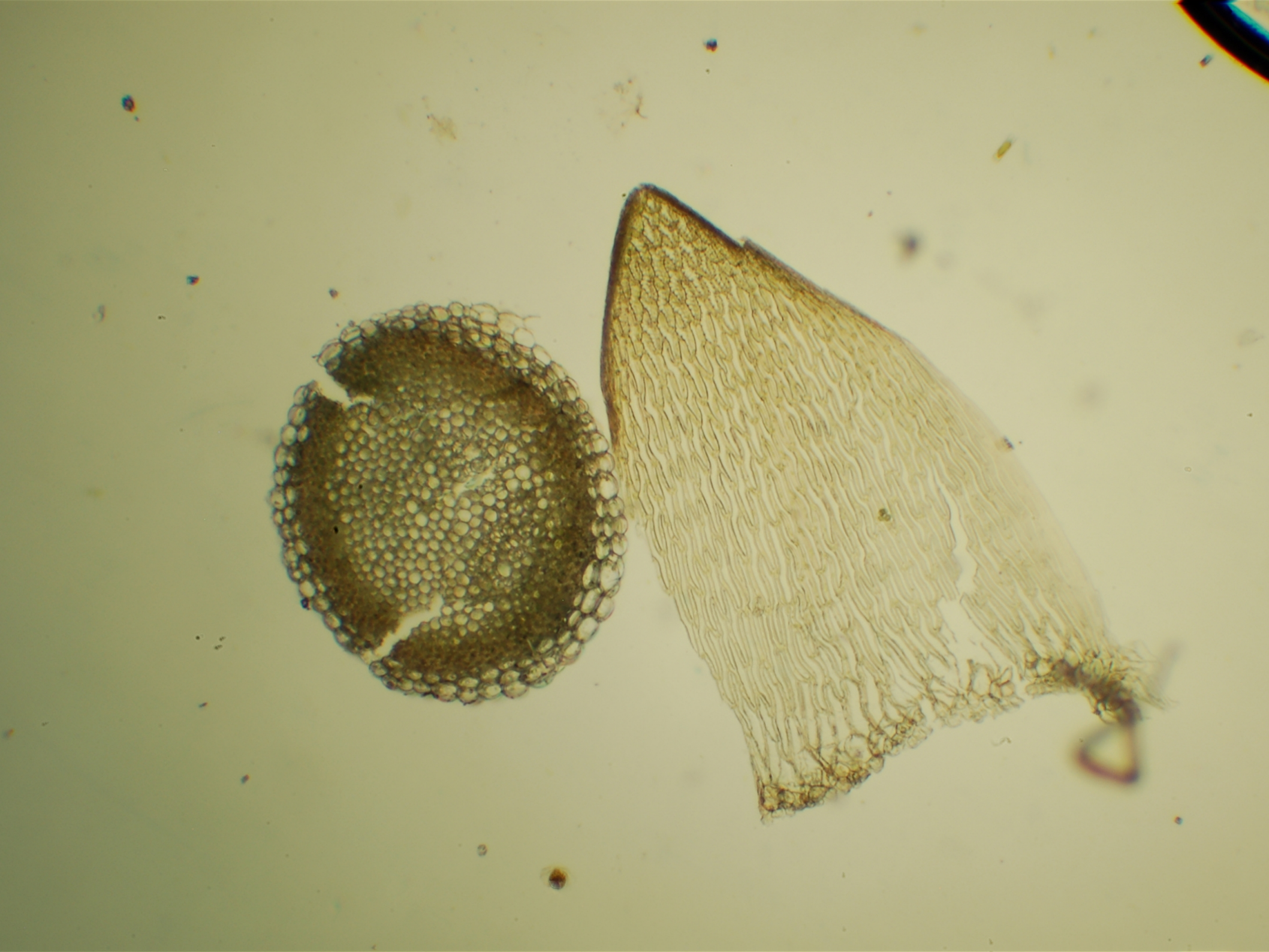

Punthuizen

Punthuizen

Punthuizen

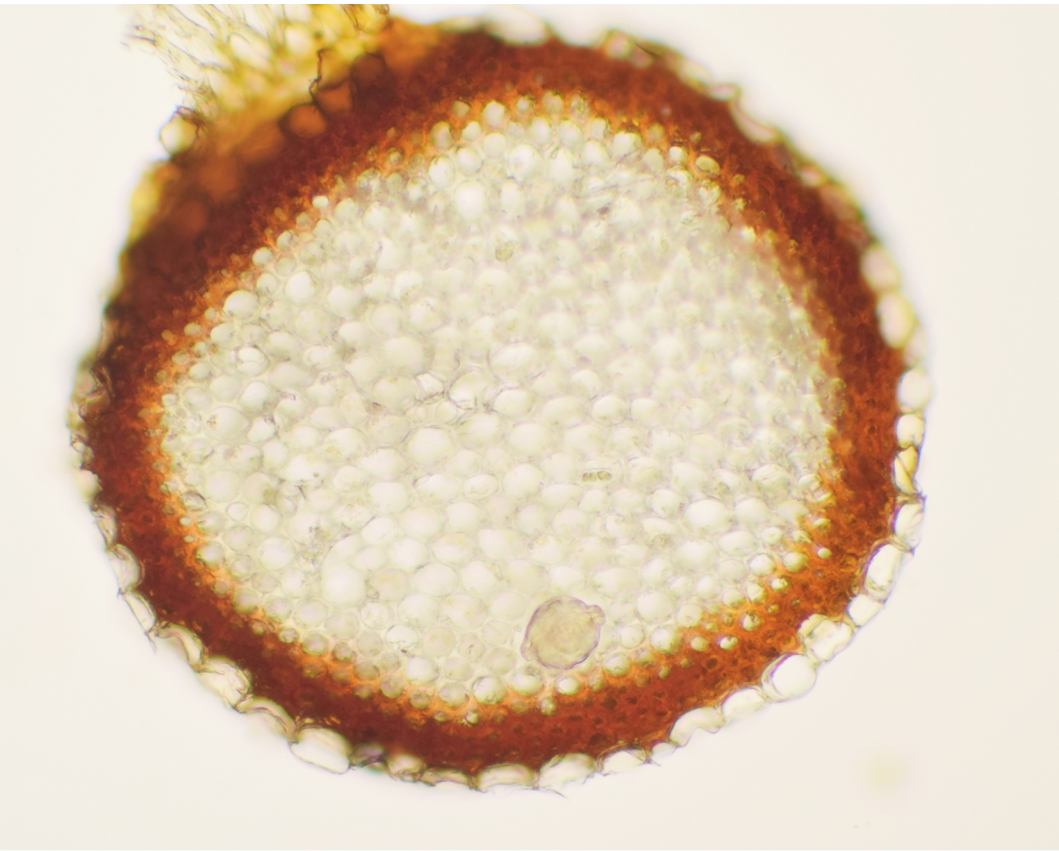

Punthuizen

Sphagnum (d.) inundatum

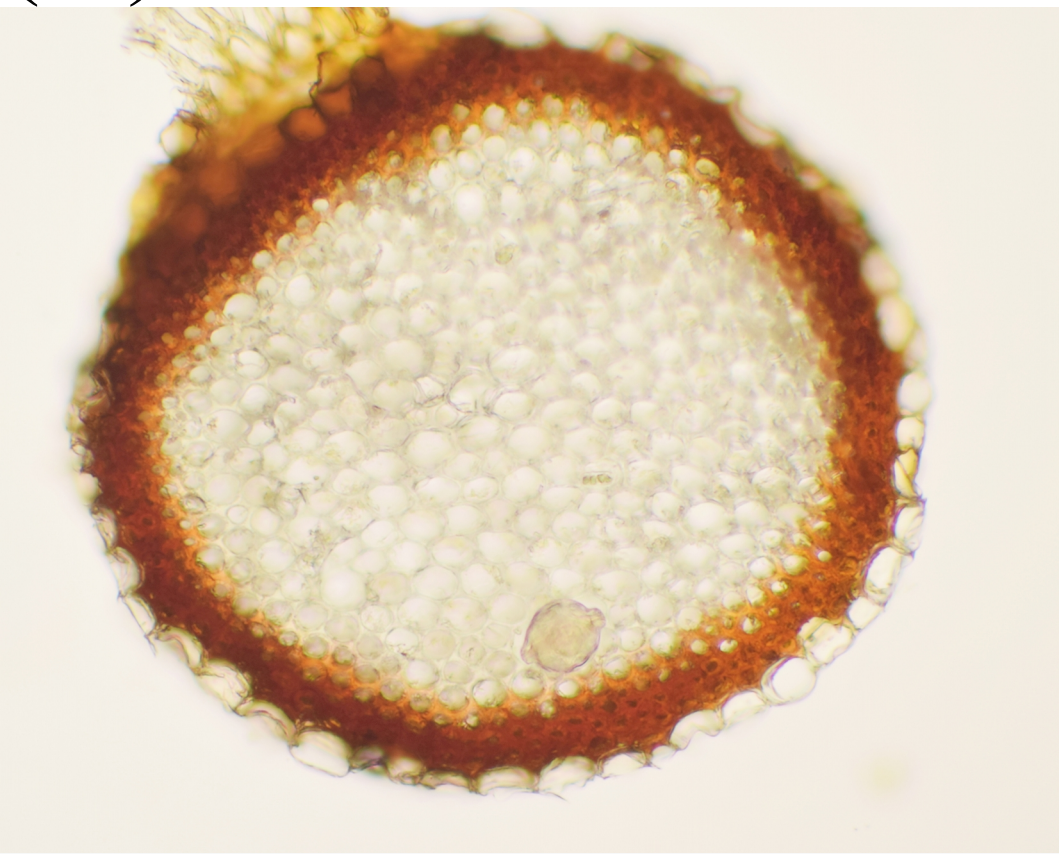

Punthuizen

Ventraal → Dorsaal

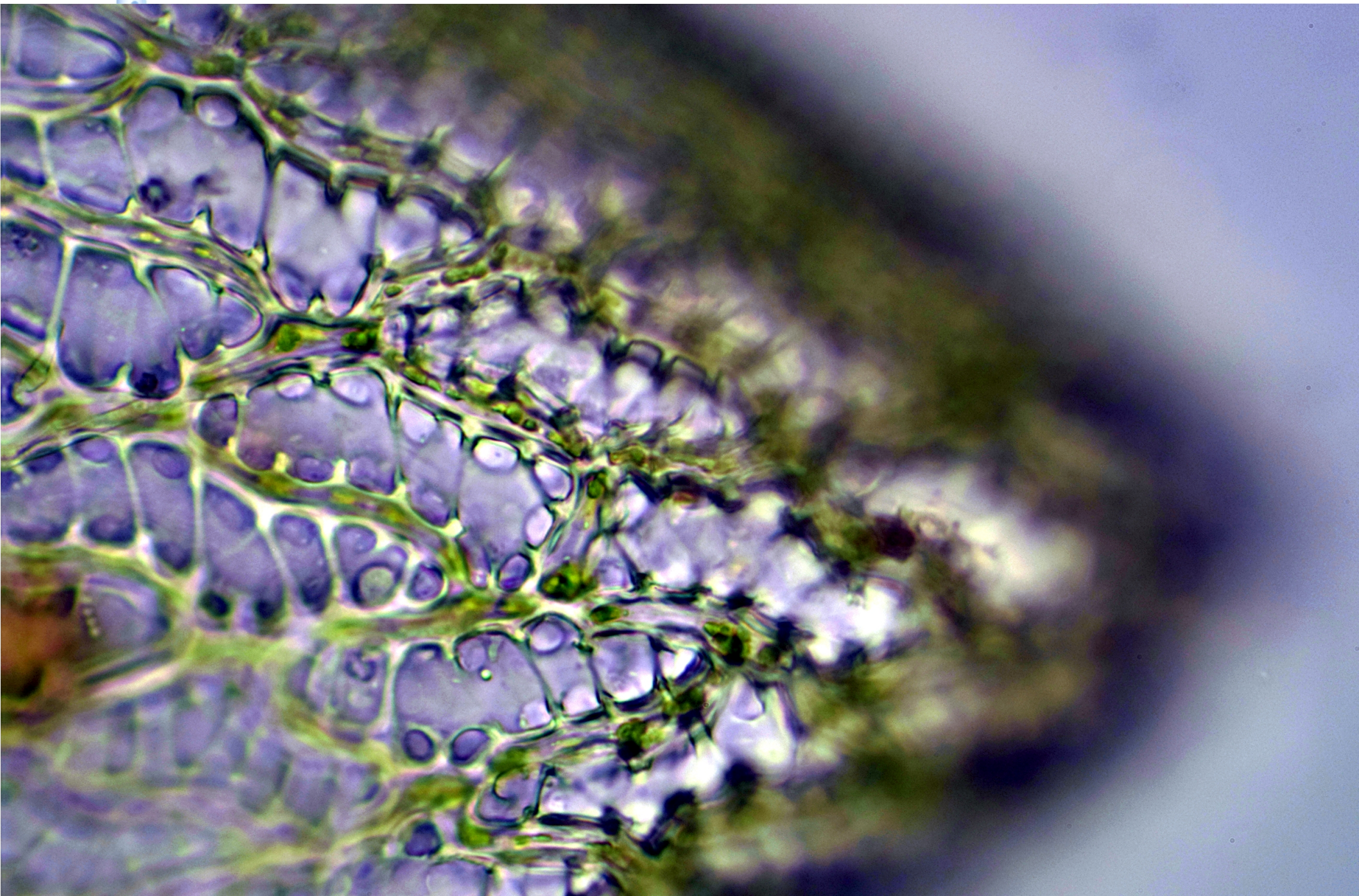

Sphagnum denticulatum (infrasp.)

stengelbladD	***s.s.***	***inundatum***
grootste breedte	Niet onderaan	Onderaan
vorm	buikig	tongvormig
fibrilleus vanaf top	40 – 100 %	< 40 %
poriën	dorsaal talrijker dan ventraal	ventraal talrijker dan dorsaal
(lengte)	> 1 mm	0,8 – 1,5 mm
takbundel	3 – 4 takken	4 – 5 takken
takken	“Long-horn”	Takjes korter, blaadjes krom
standplaats	eutroof	minerotroof
DNA	?	?

(S. lescurii) (Am. S. inundatum genetisch anders dan Eur.)

Sprengendal

Hier was S. contortum opgegeven
er staat S. inundatum

Een ruwe/globale karakterisering

<u>Sphagnum (d.)inundatum wordt vaak aangezien voor S. contortum</u>

S. contortum: basenrijke kwel,

- bronnen, trilveen

S. inundatum: minerotroof,

- hooilanden

S. denticulatum s.s.: eutroof,

- Poelen

{ dat was dus een … }

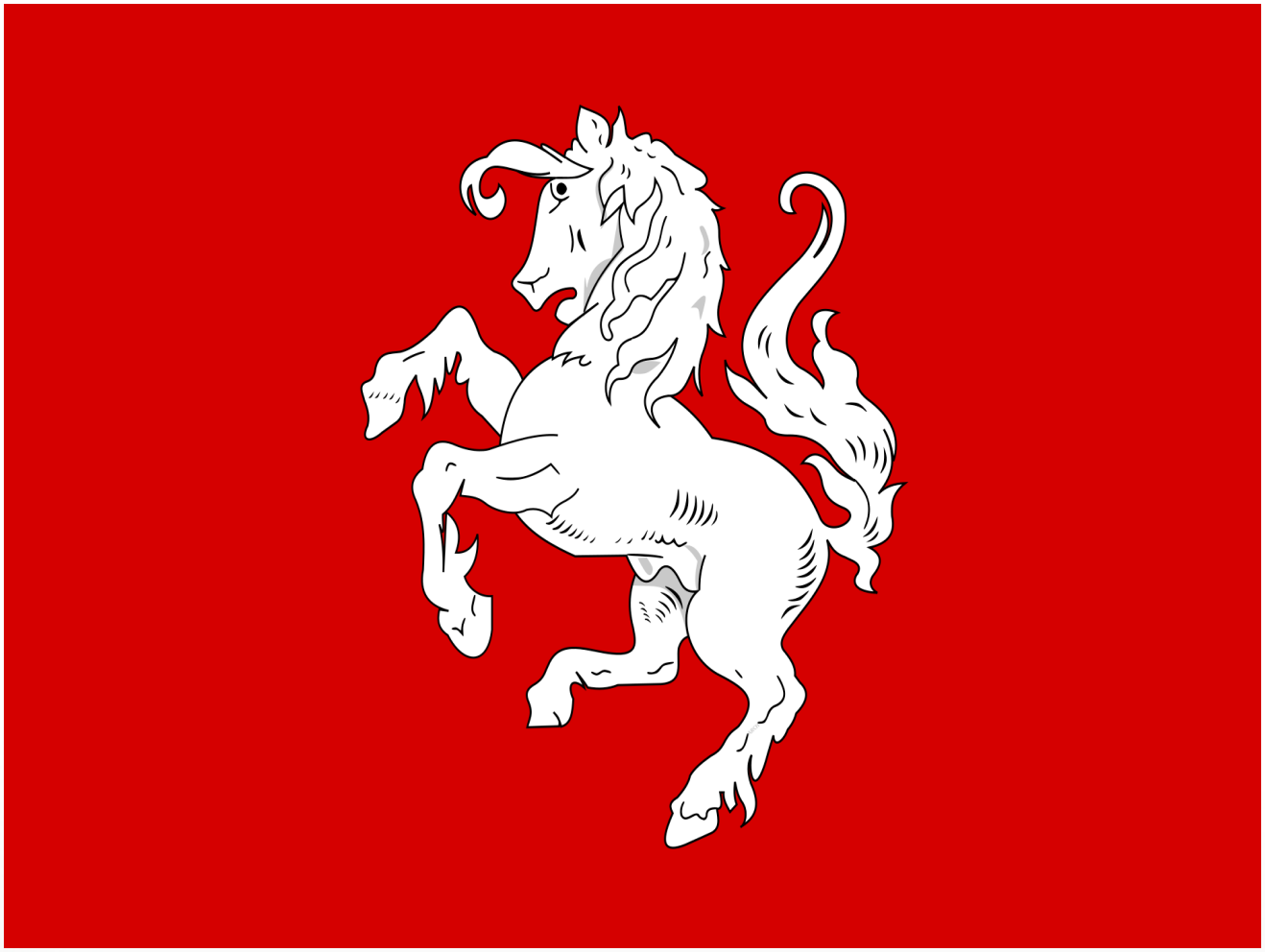

Bergvennen/Brecklenkampse Veld

Pseudocalliergon lycopodioides

… en nog iets …

Veenmos ...

Weer zo’n “Subsecundum”-ding...

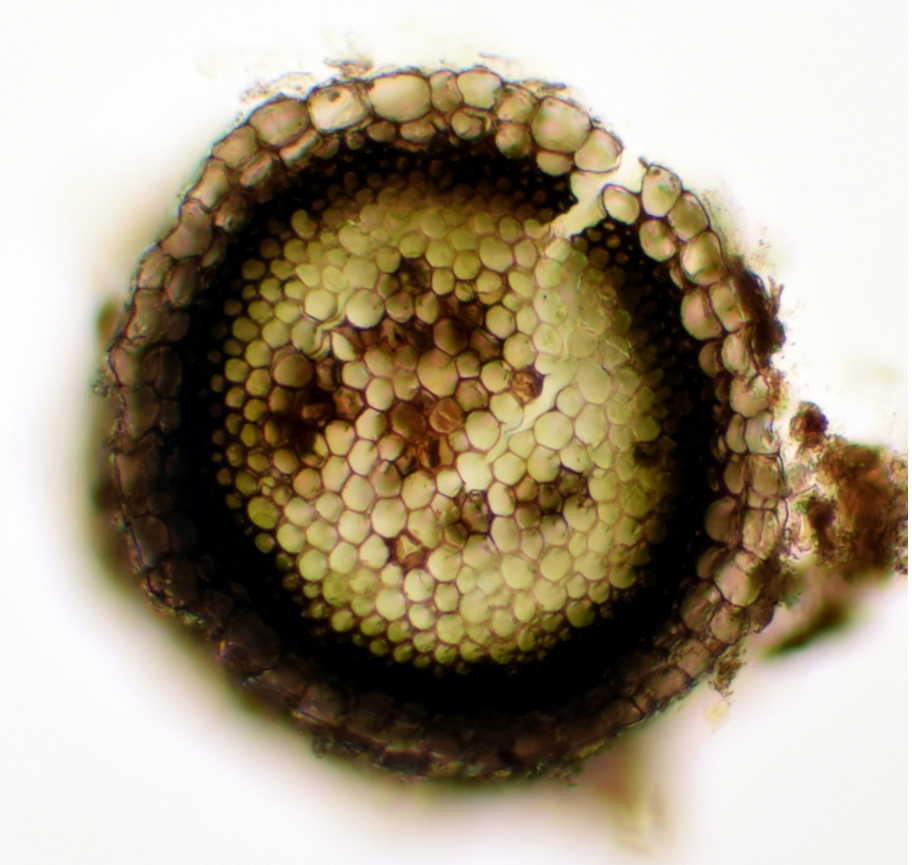

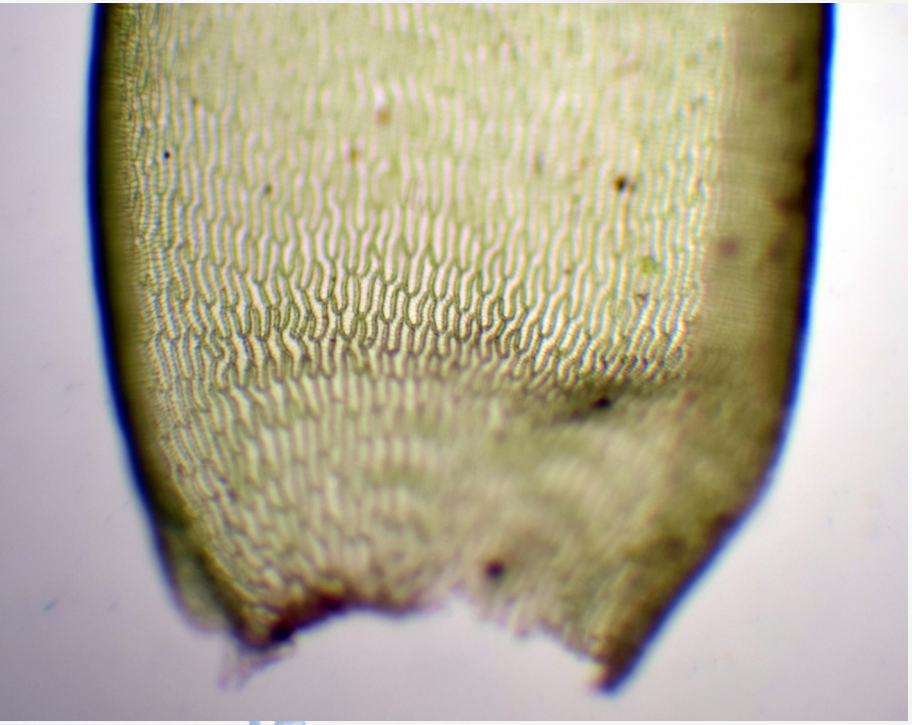

Sphagnum platyphyllum

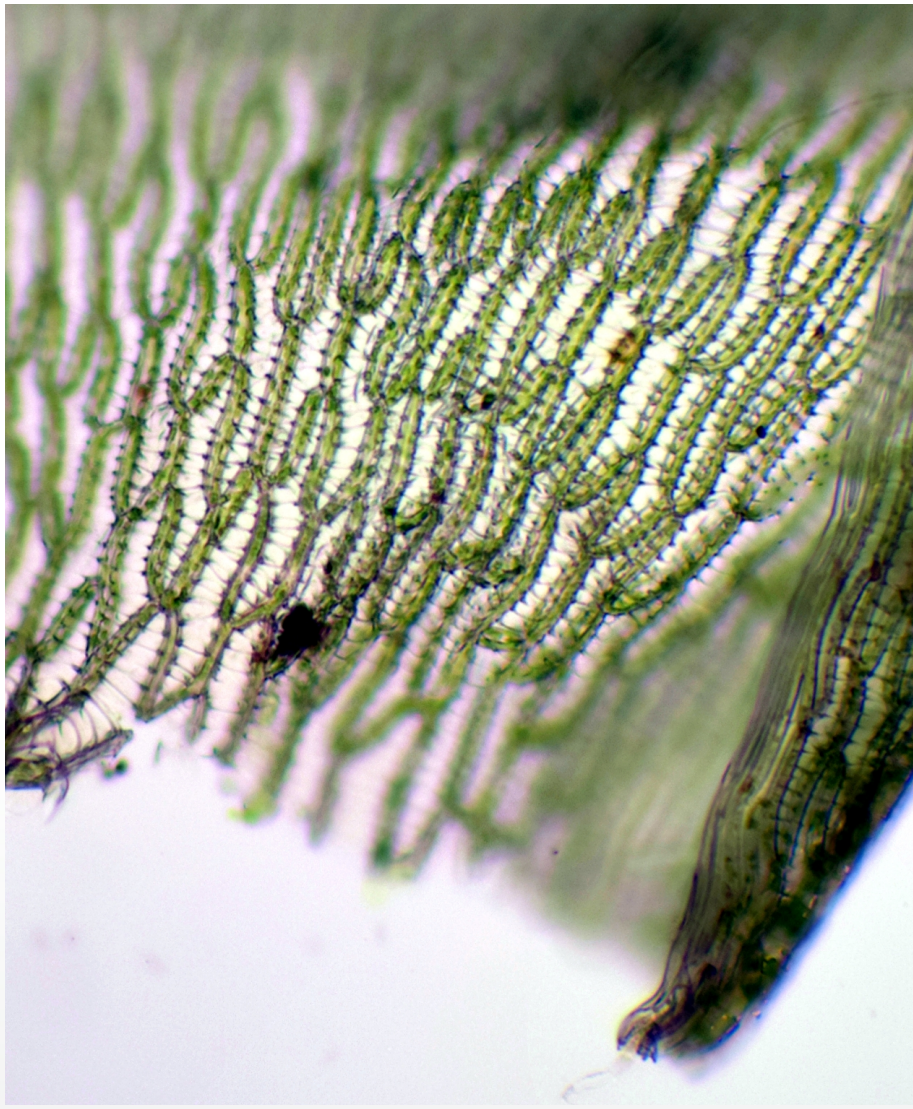

… lekker bruin

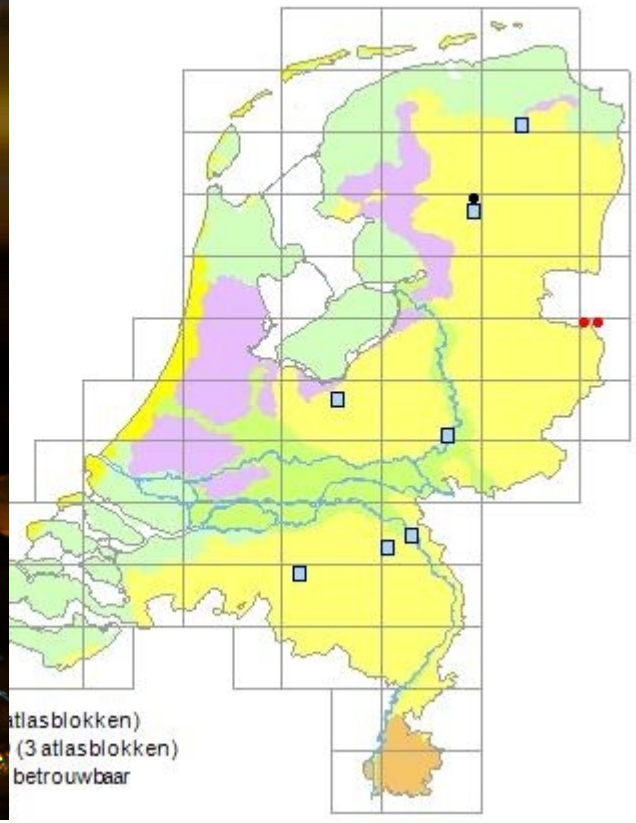

(foto Aekingerzand – materiaal)

Haaksbergerveen
lagg / overgangs zône

Sphagnum riparium

.. en Hoogveenveenmos dan?

S. divinum vs S. medium

(img.: Artsdatabanken.no)

Hoe was het ook al weer?

S. divinum vs S. medium

(img.: Artsdatabanken.no)

- Duidelijk …
- Toch ? ...

De verschillen, in theorie ...

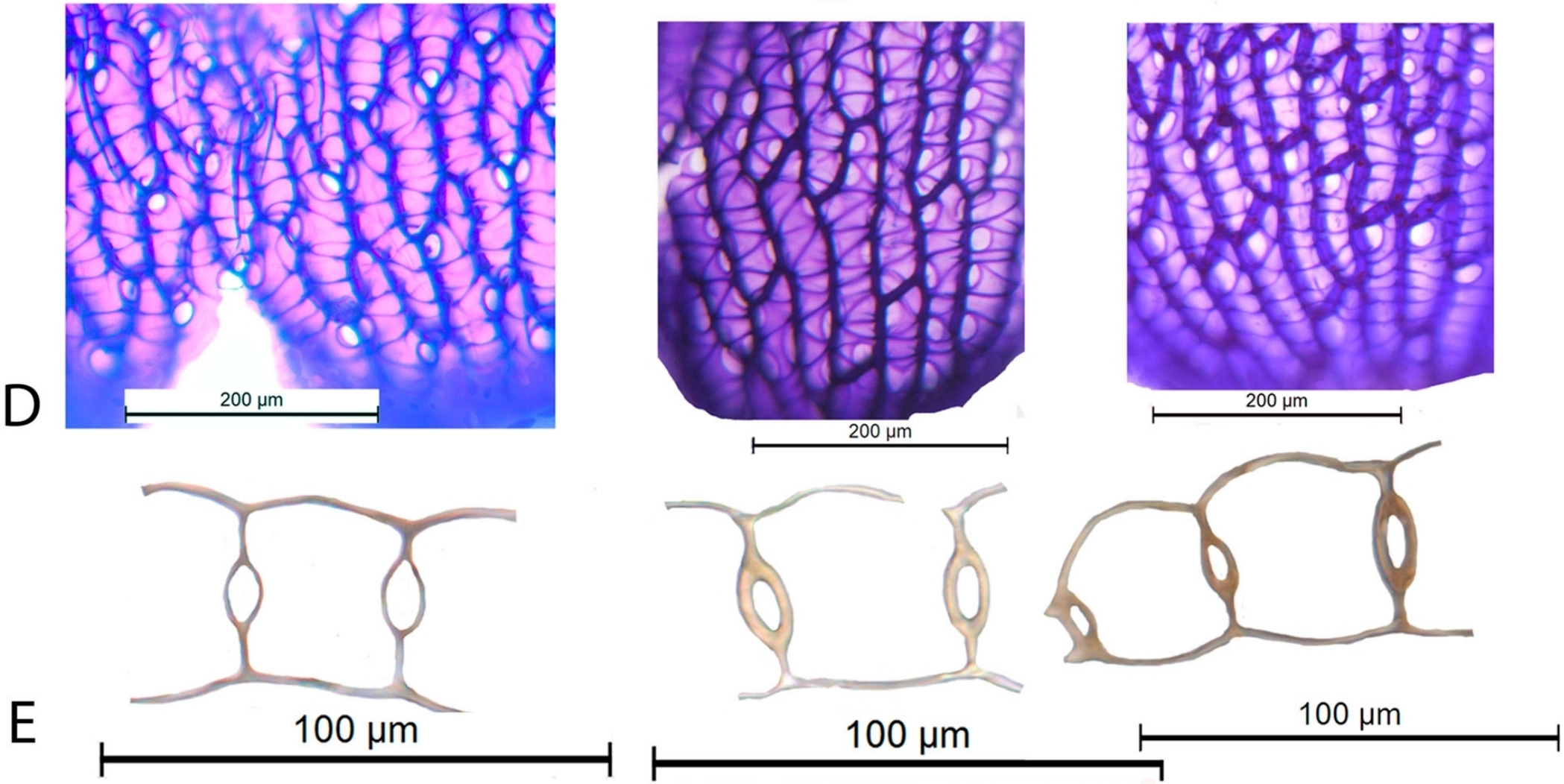

Hassel e.a. 2018

typisch ‘LageLanden’ beeld

Proximale cellen versmald

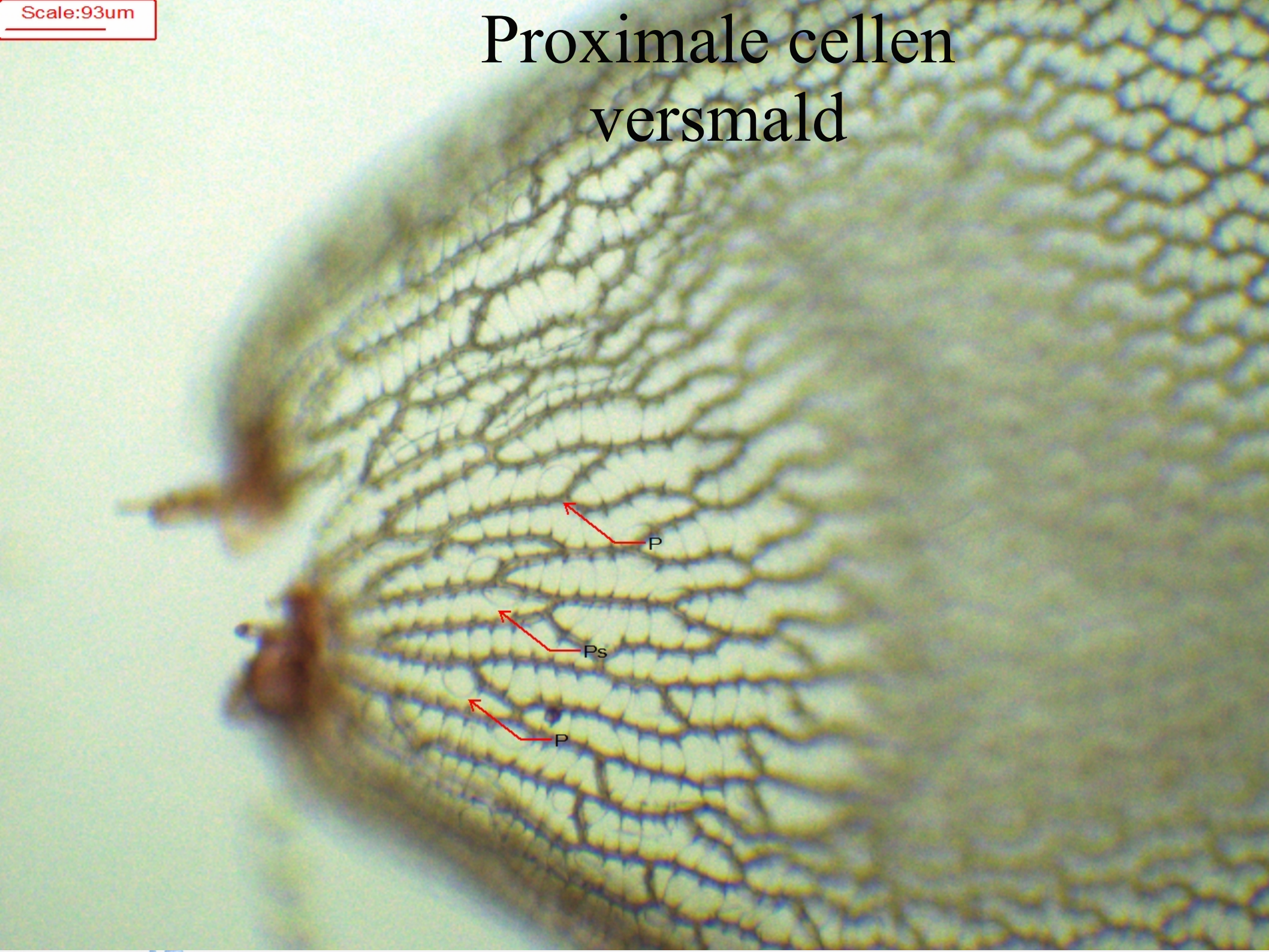

Proximale cellen
meest smaller dan halve cel breedte

Chlorocyten: wand vrij dun

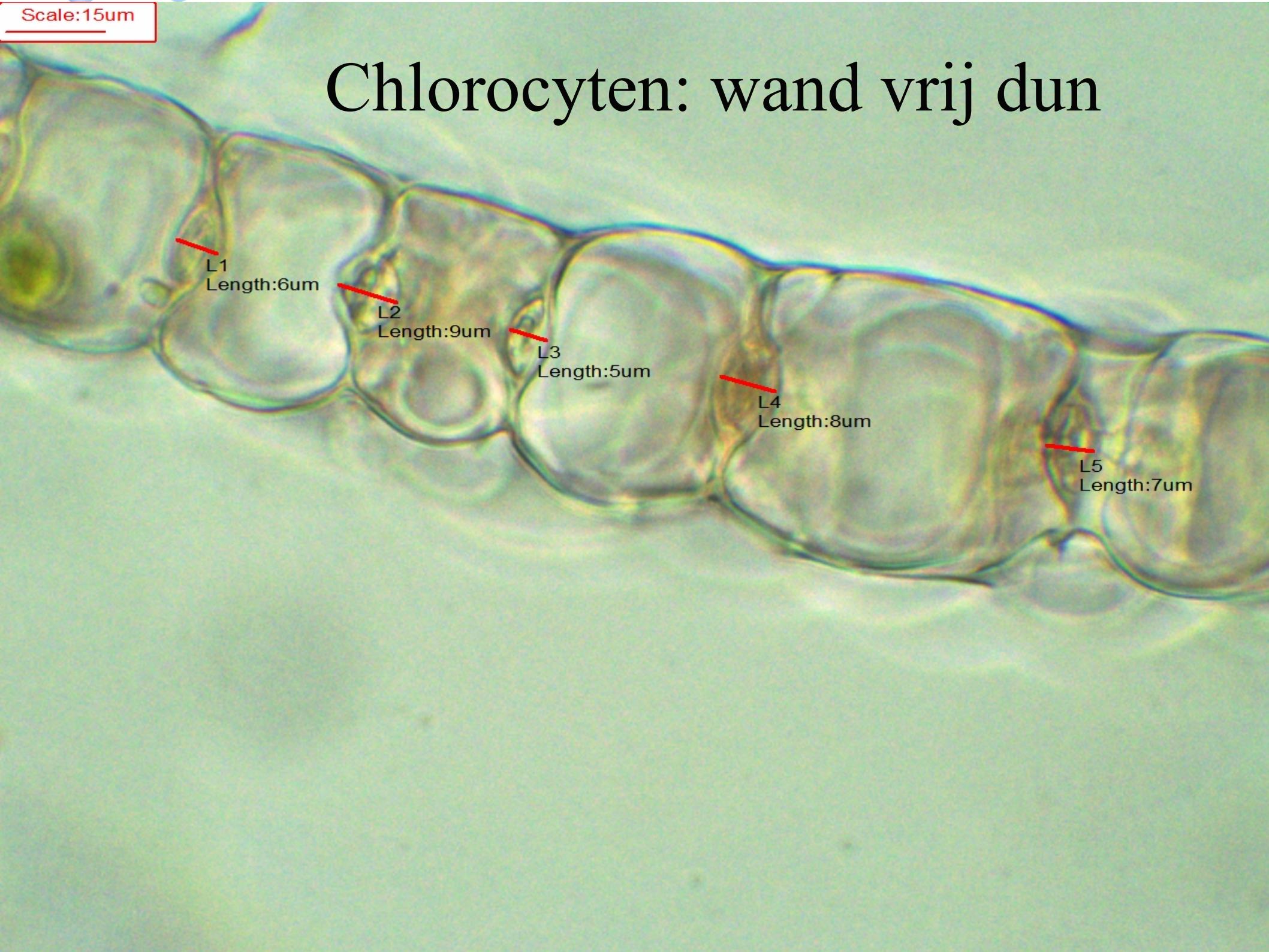

Sphagnum medium,
aangenaam kennis te maken,
toen wel ...

?

- Ja, vast wel
- Antwoorden: hm, misschien

- Komt Sphagnum divinium dan echt niet voor?
  - Nou, voorlopig niet
- Hebben jullie dan alles al bekeken?
  - Nou, voorlopig niet
    - Nee, er staan nog een “paar” dozen
    - Nee, ik wil graag buiten kijken

? … “volgens mij…”

cit D. Haaksma

Hallo Rudi,
Net terug van de Kampina.
Op drie plaatsen langs het Groot Huisven Sphagnum "magellanicum" verzameld.
Daar ook een paar foto's gemaakt, donker weer dus bijna met een open diafragma, foto's niet perfect, verre van dat. (...)

Het materiaal laat ik eerst drogen voor ik het je toestuur.
Om een inruk te geven van het biotoop daar stuur ik alvast wat foto's mee.

--
M.vr.gr. Dick Haaksma

Van Haaksma naar Trondheim

Materiaal gefotografeerd, ‘t ja, S. divinum ??

Foto’s → Trondheim → S. divinum ja!

Dozen gepakt en op NBS excursie Finland

S. divinum (NL) → S. divinum

S. medium (NL) → S. divinum

S. medium (NL) → (S. medium) → S. divinum

Wat is dan Sphagnum medium?

Materiaal van Kristian Hassel gekregen

Bekeken / gemeten / gefotografeerd

Stengelblad septae

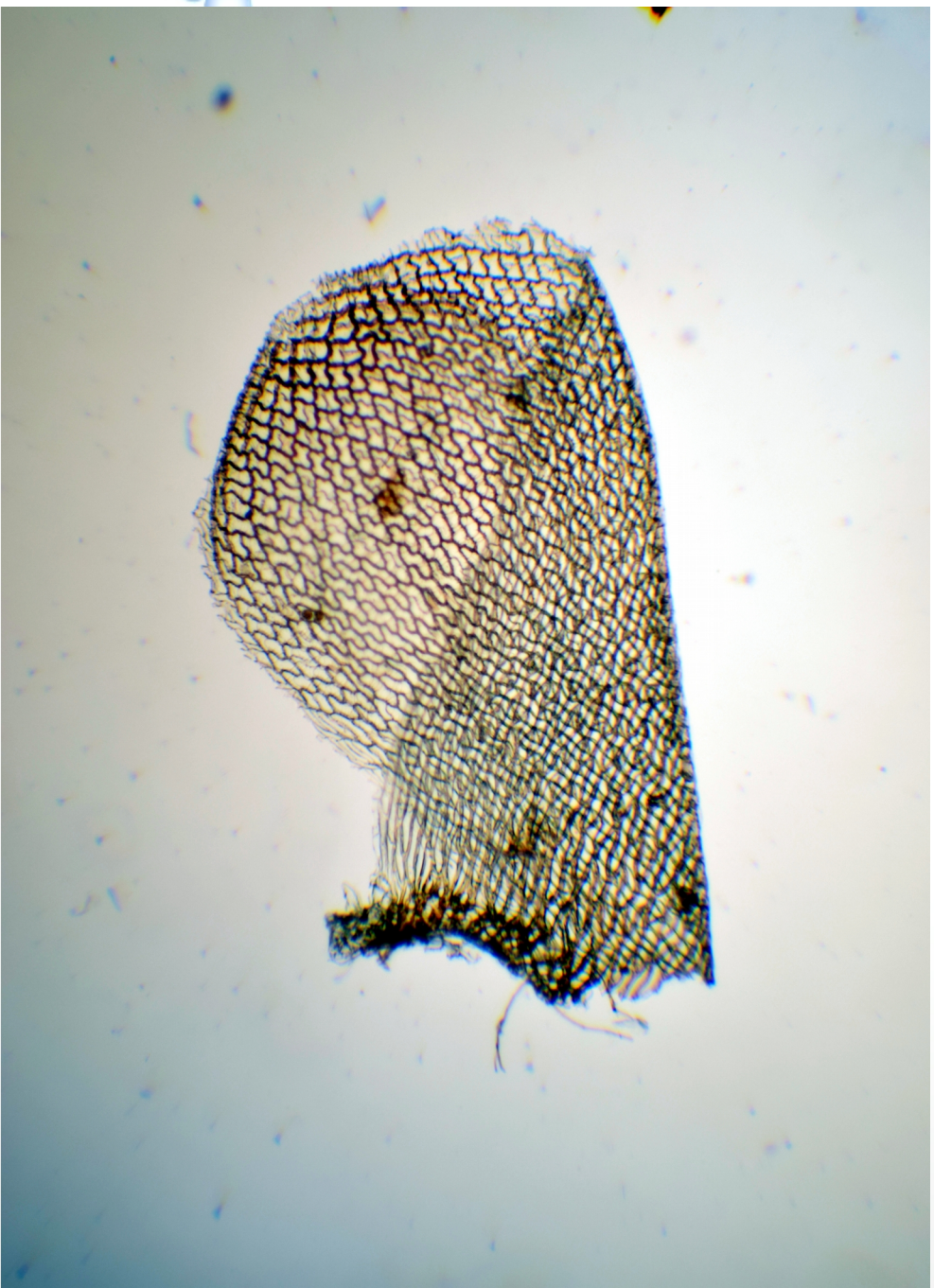

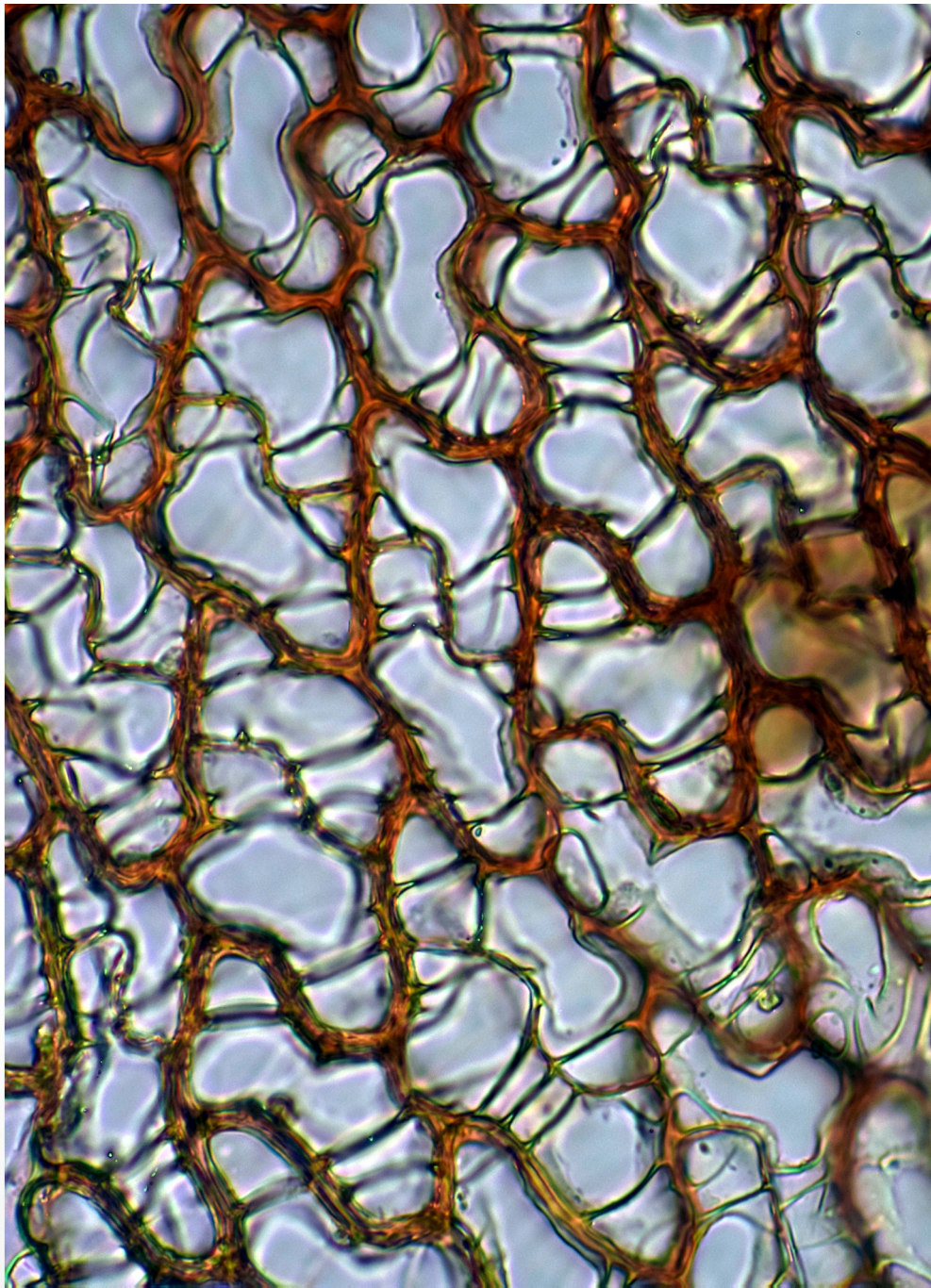

TAK blad
Brede poriën
”bonkige” cellen

Verdikte wanden

Verschil

	Sphagnum medium	***Sphagnum divinum***
Habitus : hoofdje	alleen stompe takjes	ook puntige takjes
Stengelblad septae	altijd wel te vinden maar niet in alle blaadjes	soms
poriën dorsaal in het midden	soms, niet rond niet te onderscheiden van gaten (gaps)	altijd ronde te vinden
Takblad		
poriën onderin	vaak rond, vaak over de hele cel breedte	meestal elliptisch meest smaller dan halve cel breedte
cellen onderin	vaak over de hele lengte vrijwel even breed (‘bonkig’)	meestal versmallend naar de uiteinden (spoelvormig)
tussenwand	vaak stevig	vaak smal, min of meer lijn-vormig

Nog even nakijken...

Haaksma L1

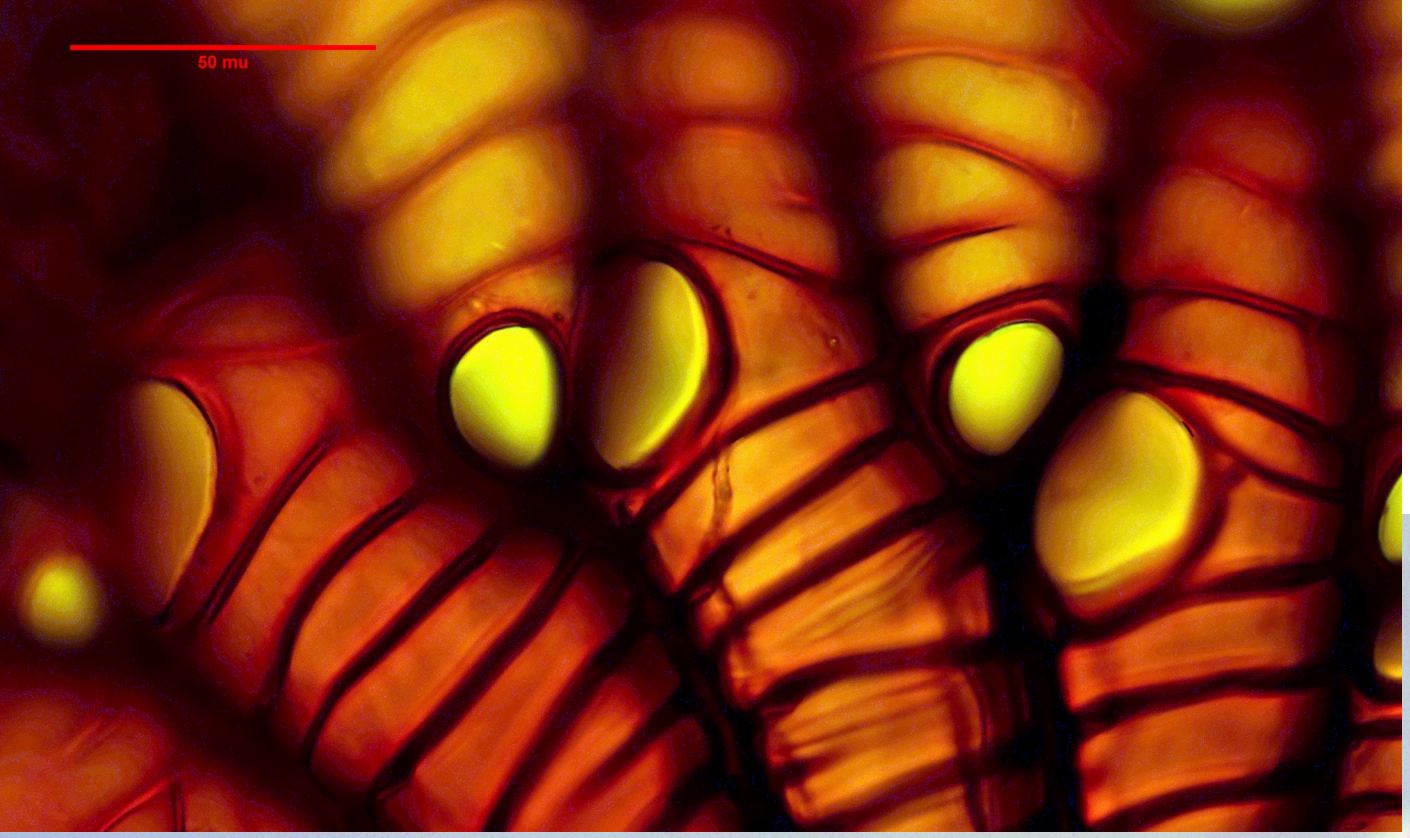

Sphagnum divinum, yep.

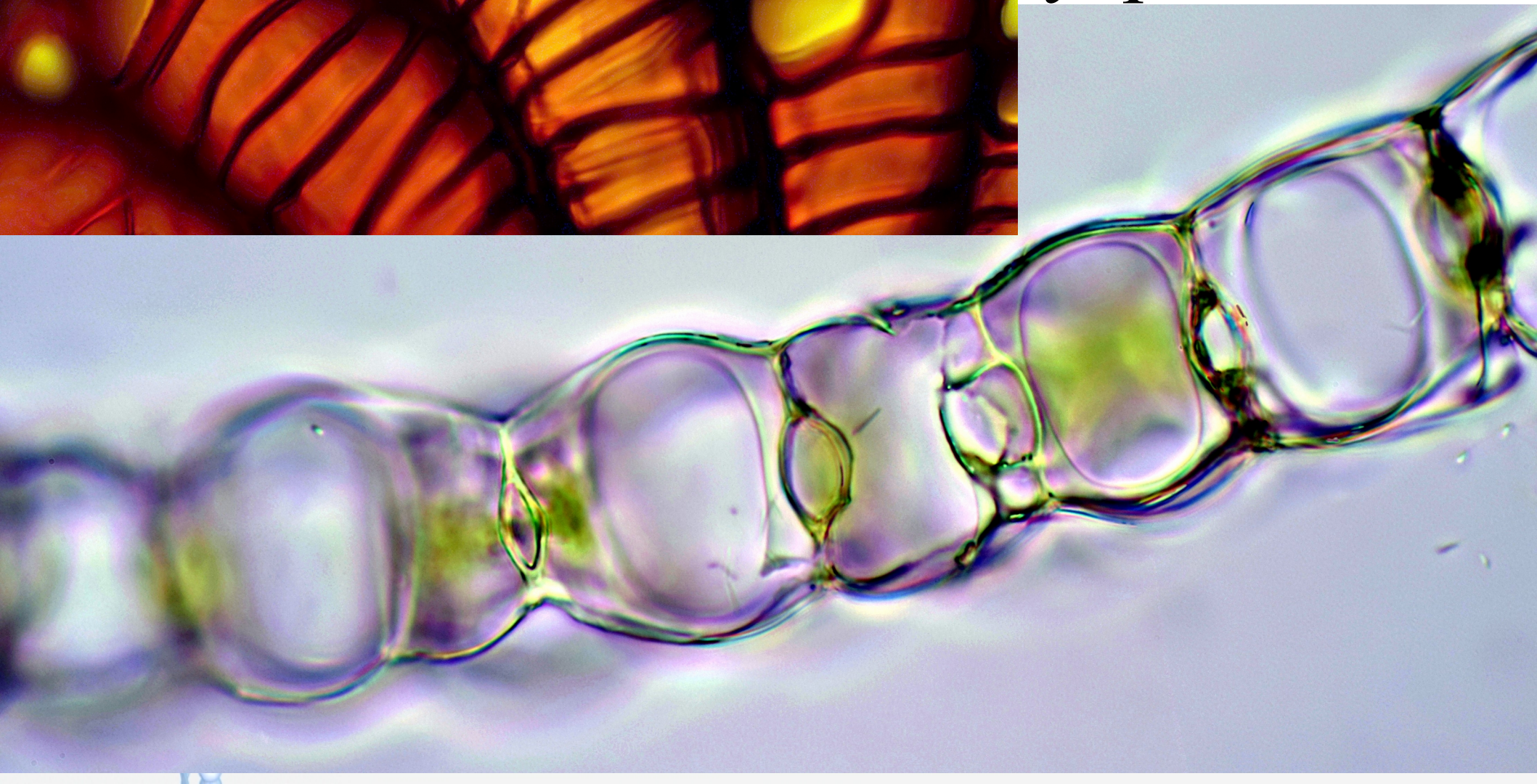

Samenvatting

- *Sphagnum contortum* heeft een dubbelganger: *S. (d.) inundatum*
  - Neem veenmossen mee → mic !
- *Sphagnum platyphyllum* komt ook in Twente voor
  - En misschien wel meer in Nederland
- In Nederland voorkomend Hoogveenveenmos
  - (voorlopig) (alleen)
- *Sphagnum* ~~medium~~ *divinum*

Sphagnum divinum,
aangenaam kennis te maken.